

LIETUVOS
ADVOKATŪRA

Duomenys kaupiami Juridinių asmenų registre, kodas 300099149, Lviso g. 7-9, LT-09313 Vilnius, www.advokatura.lt
Tel. +370 5 262 4546, faks. +370 5 212 1859, el. p. la@advokatura.lt, a. s. SEB bankas LT877044060001030612

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2023-06-19

Nr. 138

El. p. Ruta.Bilkstyte@finmin.lt; finmin@finmin.lt

DĖL MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 IR SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos advokatūra, susipažinusi su Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 ir susijusių įstatymų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso) pakeitimų projektais (TAIS Nr. 23-20(2); Nr. 23-21(2); Nr. 23-23(2); Nr. 23-24(2); Nr. 23-25(2); Nr. 23-26(2)), parengtais įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“, reformą „Vienas langelis prievolėms valstybei sumokėti“, teikia šiuo pastebėjimus:

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo ir susijusių įstatymų projektų (toliau – Projektas) esminis tikslas yra efektyvinti prievolių valstybei administravimą, išvengiant funkcijų dubliavimo ir veiklą organizuojant vieno langelio principu, pavedant jį vykdyti vienam administratoriui – Valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – VMI). Pagal dabar galiojantį teisinį reguliavimą, asmenims skirtų ekonominių piniginių sankcijų, baudų už nusikalstamas veikas, procesinių baudų ir teismo priteistų sumų išieškojimą inicijuoja atitinkamus sprendimus priėmusi institucija ar teismai (nutarčių, nuosprendžių pagrindu išduodami vykdomuosius raštus), išieškojimą vykdo antstoliai, o valstybei vykdymo procese pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 2 dalį atstovauja VMI.

Projekte nurodoma, kad pagrindinė priežastis, lėmusi Projekte numatytus pokyčius, yra tai, kad institucijos dažnai neturi automatizuotų informacinių sistemų, procesas dažnai reikalauja didelių institucinių ir žmogiškųjų išteklių, nes atliekamos institucijoms nebūdingos funkcijos, nėra centralizuotų duomenų, kiek ekonominių piniginių sankcijų ar kitų sumų valstybės naudai yra paskirta, kiek iš jų sumokėta geranoriškai, kiek pateikta vykdyti antstoliams, kiek išieškota, kiek liko skolingų asmenų ir koks yra jų įsiskolinimo dydis.

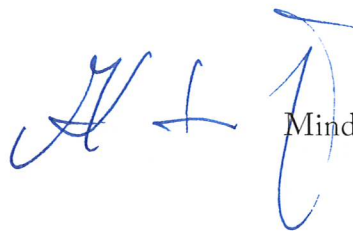
Lietuvos advokatūros nuomone, dalies išieškojimų perdavimas iš antstolių į VMI nebūtinai įgyvendins keliamus tikslus (t.y. visiškas automatizavimas, žmogiškųjų ir institucinių išteklių stiprinimas, duomenų centralizavimas), kadangi vien tik techninis išieškojimo funkcijų perdavimas VMI nesprendžia minėtų problemų. Priešingai, perduodant VMI išieškojimo funkcijas ir reformuojant jau dabar veikiančią sistemą, atsiras papildomas poreikis plėsti VMI žmogiškuosius išteklius ir investuoti kitus papildomus finansinius resursus, nesusijusius su informacinių technologijų tobulinimu (tai akcentavo ir Lietuvos antstolių rūmai). Be to, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad antstoliai vykdo įstatymų nustatytus vykdomuosius dokumentus.

Manytina, kad duomenų centralizavimas ir automatizavimas nėra tiesiogiai susijęs su minėtų išieškojimo funkcijų perdavimu VMI, pokyčius galima vykdyti tobulinant esamą sistemą, suteikiant antstoliams tinkamą prieigą prie VMI ir kitų institucijų informacinių sistemų, kas nepareikalaus papildomų VMI žmogiškųjų resursų. Juolab, planuojama modifikuoti VMI ir kitų institucijų informacines sistemas Europos Sąjungos ir kitų fondų lėšomis.

Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad „taip pat siekiama aiškiai nustatyti mokestinės nepriemokos sumokėjimo termino atidėjimo ir išdėstymo laikotarpius <...>“. Lietuvos advokatūros nuomone, VMI taikomų priverstinio vykdymo priemonių atlikimo procedūros (pavyzdžiui, išieškojimo vykdymo perdavimo antstoliams terminai ir atvejai) turi būti imperatyviai ir detaliai aprašytos įstatymų lygmeniu. Atitinkamą pastabą pateikė ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Tai, kad tokios procedūros nėra nurodytos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, nesudaro prielaidų teigti, kad netikslinga įstatyminiu pagrindu nustatyti išieškojimo perdavimo vykdyti antstoliams procesą. Priešingai, tikslinga tobulinti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymą, numatant atitinkamą teisinį reguliavimą.

Apibendrinant, Lietuvos advokatūra abejoja, ar Projektu siūlomas išieškojimo perdavimas VMI atitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtintą efektyvumo principą ir yra veiksmingiausia ir ekonomiškiausia teisinio reguliavimo tikslą leisianti pasiekti priemonė.

Advokatų tarybos pirmininkas

Mindaugas Kukaitis